

Eesti Mets

METSANDUSAJAKIRI • ILMUNUD AASTAST 1921

SÜGIS 3/2016

Lauljanna Heli Vahingu metsatalu

**Vesi metsa alla –
kuivendatud metsi muudetakse jälle soodeks**

**Viieteistkümne aasta taguse tormi õppetunnid
Kogu Eesti mets võiks saada ametlikult mahedaks**

HIND 4.90€

2 **Juhtkiri**
Inimkäte või vee mõjul

4 **Uudised**

6 **Debatt**
VIVIKA VESKI
Vesi metsa alla – kuivendatud metsi muudetakse jälle soodeks
Pool sajandit tagasi sai metsamajanduslik sookuivendamine hoo sisse. Nüüd võetakse sadadel hektaritel mõnes kohas juba palgimetsaks sirgunud puud maha, et soo taastada.

15 **Vahva leid**
KRISTIINA VIIRON
Söestatud fassaadiga kortermaja

16 **VIIO AITSAM**
Eesti kui metsariik: Muhu vald
Muhus olles on raske ette kujutada, et sada aastat tagasi kattis mets vaid kaks protsenti saare pindalast. Nüüd võtab mets enda alla ligi poole saarest.

22 **KRISTIINA VIIRON**
Riigimetsa kõrval tuleks ametlikult mahedaks märkida ka eramets
Arenguidee Organic Estonia eesmärk on liikuda suunas, et võimalikult suur osa Eesti põllu- ja metsamaast saaks ametlikult mahemaaks.

26 **AGNE NARUSK**
Metsamarjad, seemned ja ravimtaimed toovad leiva lauale
Mitte ainult puit pole see, mis metsast tulu toob. Eestis tegutseb väikeettevõtjaid ja niinimetatud iseendale tööandjaid,

keeda huvitab metsas hoopis muu – marjad, seemned, puuoksad, (ravim)taimed, okkad, kuuse- ja männikasvud.

30 **VIVIKA VESKI**
Viieteistkümne aasta tagune torm pani alguse trombide ajastule
Viisteist aastat tagasi tormas üle Virumaa maru, mille sarnast polnud Eesti metsad näinud kuulsast 1967. aasta augustitormist alates. Mis on saanud tohutuist aladest, kus rajutuul metsa pikali lükkas?

36 **MERLE RIPS**
Heli Vahing: Põhjamaa inimene peab olema maaga seotud
Lauljanna Heli Vahing on üks neist erametsaliidult vastu metsamajandajate konkursi tunnustuse. Kidise külas vanaisalt saadud metsas tehtud töö on väärt tubli talukultuuri hoidja auhinda. Heli teab hästi oma talu lugu ja oskab pajatada lugusid neist, kes selle paigaga varem seotud.

42 **MAIT LANG, ANDRES KUUSK, TIIT NILSON**
Eesti metsade albeedo vajab mõtlemist ja analüüsimist

45 **Metsamehe terviserubriik**
KRISTIINA VIIRON
Veenilaiendite raviga pole mõtet oodata haavandite tekkimiseni

46 **TOIVO MEIKAR**
Järvamaa linnadele jagus ühes metsaga ka soiseid alasid ja parke

50 **Loodusemees pajatab**
VAHUR SEPP
Seaktk taastab paigast nihkunud tasakaalu
Loodus on nüüd asunud tegema seda, mida jahimehed on tegemata jätnud. Liigsuureks paisunud metssigade arvukust kahandab seaktk.

52 **Arvamus**
VIVIKA VESKI
Majandamist ja looduskaitset saab ka kokku sobitada

54 **VIIO AITSAM**
Tunnetatud mets: ressurs, mida saeveskisse ei saada

56 **Poster**
KAUPO KIKKAS
Hommik Seli rabas

58 **HEINO KASESALU**
Metsandusdünastiale aluse pannud Paul Erik alustas karjääri Venemaal

62 **Üks küsimus ja üks vastus**
Kuidas suhtuda sügisesse metsaisitatusse?
Vastab OÜ Metsahaldur metsakasvataja Marcel Lahe.

63 **PRIIT KASK, KAAREL TIGANIK**
Vello-Taivo Denks – metsaülem ja looduskaitaja

64 **In memoriam**
Enno Koemets,
8.03.1945 – 29.05.2016

Toimetus:

PEATOIMETAJA
KRISTIINA VIIRON
tel 5199 1549
faks 610 4109
kristiina@loodusajakiri.ee

VASTUTAV VÄLJAANDJA
TRIINU RAIGNA
triinu@loodusajakiri.ee

KEELETOIMETAJA
MERLE RIPS
merlerips@hotmail.ee

VÄLJAANDJA:
MTÜ Loodusajakiri
Endla 3, 10122 Tallinn
www.loodusajakiri.ee

TELLIMINE
610 4105
loodusajakiri@loodusajakiri.ee
www.loodusajakiri.ee

REKLAAMJUHT
HELEN LEHISMETS
tel 610 4106
reklaam@loodusajakiri.ee

KÜLJENDUS
RAUL KASK
raul@ww.ee

TRÜKK AS Printall

Ajakiri ilmub
Keskonnainvesteeringute Keskuse
toetusel

Kaanefoto:
Jüri Pere

Lauljatar
Heli Vahing
oma metsas.

Foto: Arno Mikkor

Inimkäte või vee mõjul

Naine silmitses ümbrust: siin mägi, seal mägi, kaugemal kolmas, pahe-mat kätt neljas, paremat viies ja nende taga kuues, seitsmes ja veel rohkemgi. Mägedel põllud ja hooned, mägede ümber, nende vahel aina soo, tükati raba, kaetud kidura võserikuga. [...]

Tänini oli ta kodu all mõistnud ikka põldu ja metsa – suurt metsa, mis õhtuti heliseb, kui huigatakse või aetakse pasunat. Aga mis heliseks siin, kui tuleks lust lõõrita-da? Hüüavad siis sood vastu, hak-kavad rabad rõkkama?

Tema mees Andres lubas, et nii see ei jää – küll ta peagi kraavid kaevab, nii et maa kandma ja kasvatama hakkab.

Siinne tsitaat on laen. Võetud Anton Hansen Tammsaare romaanist „Tõde ja õigus” ja ühtlasi selle ajakirjanumbri debati-loost, mis kõneleb kuivendatud metsa uuesti sooks muutmisest. Selle, mida aegu tagasi peeti äärmi-selt vajalikuks, tagasipööramisest.

Aasta tagasi seisin ma Soomaal Öördi raba serval ja jälgisin, kuidas ekskavaator pinnast koorib ja kooritud pinnasega kuivendus-kraave suleb. Edaspidi peab seal vesi juba üsna kõrgeks sirgunud mändide üle taas võimust võtma.

Niisamuti käisin Kuresoos, kus vesi, mida suletud kuivendus-kraavid enam ära ei juhtinud, oli juba männimetsa alla tunginud ja alusmetsas kasvavad kuused hukutanud. Männid, märksa sihvakamad kui Öördi rabas, pida-sid veel vastu.

Selleks hetkeks polnud aastatki möödunud ajast, mil Soomaa elan-ikud olid valjuhäälselt protesteerinud harvendusraie vastu loodus-kaitsealuses lammimetsas. Lausa nii valjusti, et RMK raied peatas, kuniks keskkonnaspetsialistid täp-sustavad, millised loodusväärtused seal leiduvad. Need ei olnud met-sad, mida kirves polnuks varem puutunud – 1950. aastatel raiuti seal tublisti ja metsamajandajate hinnangul vajanuks need nüüdki inimese kätt.

Kui harvendusraie tundus koha-likele elanikele nii loodusaenuliku teona, et algatati Facebookis lausa üleskutse SaveOurSoomaa, siis metsale „vee peale tõmbamine” emotsioone ei tekitanud. Vähemalt mitte selliseid, mis avalikkuseni jõudnuks.

Kas siis see, kui vesi aegamöö-da metsa pikali kukutab, tundub mõistlik? Mõistlikum kui raie, ehkki mõlemal juhul on tegemist inimtegevuse tulemusena?

Neile küsimustele ei söanda mina vastust anda. On palju asju siin ilmas, mida algul vaatad võõris-tusega, kuid hiljem võtad omaks. Omad argumendid on öelda nii neil, kes soode taastamise ette on võtnud, kui ka neil, kes suhtuvad austusega metsakuivendust vedanud metsameestesse.

Kristiina Viiron